

Универзитетски гласник

Издавач
Универзитет „Св. Кирил и
Методиј“ - Скопје

Уредник
на издавачката дејност на УКИМ
проф. д-р Никола Јанкуловски,
ректор

Уредник
на Универзитетски гласник
м-р Марија Маневска,
генерален секретар

Лектор
Весна Илиевска Цветановска

Техничко уредување
Зоран Кордоски
м-р Елизабета Додевска

СОДРЖИНА

ЕТИЧКИ КОДЕКС на Универзитетот „Св. Кирил и
Методиј“ во Скопје.....2

Врз основа на член 4, став 2, член 157, став 1, точка 8, од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Универзитетскиот сенат на 10. седница одржана на 29.4.2021 година и продолжение одржано на 6.5.2021 година, го донесе следниов

**ЕТИЧКИ КОДЕКС
на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**

**ПРВ ДЕЛ
I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

**Предмет на уредување
Член 1**

Предмет на Етичкиот кодекс на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (во натамошниот текст: Етички кодекс), се основните етички начела, комисиите и постапката за спроведување на Етичкиот кодекс и воопшто, за учеството на Универзитетот, наставниците и соработниците, другите вработени и студентите во професионалното и јавното делување.

**Поимник
Член 2**

Одделни изрази употребени во овој Етички кодекс го имаат следново значење:

1. „Членови на универзитетската заедница“ ги означува студентите и лицата кои: вршат високообразовна, научноистражувачка и применувачка работа, соработуваат во вршењето на високообразовната, научноистражувачката и применувачка работа, работат во Стручната и административната служба, без оглед на видот и времетраењето на договорот врз основа на кој ги остваруваат своите права и обврски на Универзитетот;
2. „Универзитетска заедница“ ја означува севкупноста на членовите на универзитетската заедница;
3. „Членови на академската заедница“ ги означува лицата избрани во наставно-научни, научни, наставни, наставно-стручни и соработнички звања и студентите;
4. „Академска заедница“ ја означува севкупноста на членовите на академската заедница;
5. „Наставник“ ги означува лицата избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни звања, без оглед на видот и времетраењето на договорот врз основа на кој вршат високообразовна, научноистражувачка и применувачка работа на Универзитетот;
6. „Соработник“ ги означува асистентите, уметничките соработници, стручните соработници и демонстраторите, без оглед на видот и времетраењето на договорот врз основа на кој учествуваат во вршењето на високообразовната, научноистражувачката и применувачка работа на Универзитетот;
7. „Студент“ ги вклучува сите лица запишани на студиски програми на Универзитетот, без оглед на нивниот статус и циклусот на студии што го посетуваат (I, II или III);
8. „Јавен настап“ е настап на јавна трибина, конференција, конгрес, семинар електронски медиум, социјални мрежи;
9. „Интегрираност“ е законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои се чуваат сопствениот углед и угледот на Универзитетот, се елиминираат ризиците и се отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупцијата;
10. „Углед“ ја подразбира перцепцијата, односно мислењето што другите ја/го имаат за Универзитетот и за членовите на Универзитетската заедница;

11. „Судир на интереси“ подразбира состојба во која приватниот интерес на член на универзитетската заедница влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите професионални обврски и должности;
12. „Злоупотреба“ претставува искористување на својата положба и авторитет, за остварување на корист, како и активности што се вршат во рамките на дејствувањето на синдикатите, здруженијата или фондациите во кои членуваат вработени на Универзитетот и чии активности се насочени кон повреда на достоинството на професијата, угледот и интегритетот на личноста, како и угледот и интегритетот на Универзитетот и неговите единици;
13. Ако некој од изразите употребени во овој етички кодекс се однесува на физички лица, сите термини во машки род треба да се толкуваат дека вклучуваат и лица од женски пол и обратно.

Цел и начин на остварување на целта

Член 3

- (1) Целта на Етичкиот кодекс на Универзитетот е зачувување на достоинството на професијата, зачувување на достоинството, угледот и интегритетот на личноста, како и зачувување на угледот и интегритетот на Универзитетот и неговите единици.
- (2) Целта од ставот 1 на овој член се остварува со почитување на основните етички начела од страна на лицата утврдени со овој Етички кодекс.

Опфат

Член 4

- (1) Овој Етички кодекс се применува на лицата избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, кои вршат високообразовна дејност (во понатамошниот текст: наставен кадар) и лица вработени во стручната и административната служба и помошно-техничките лица (во понатамошниот текст: ненаставен кадар) на Универзитетот.
- (2) Овој Етички кодекс важи и за други лица што не се вработени на Универзитетот, доколку учествуваат во работата и дејноста на Универзитетот, како и на институциите со кои Универзитетот има склучени договори за меѓусебна соработка.

Важност

Член 5

Овој Етички кодекс важи во вршење високообразовна, научноистражувачката и применувачката дејност, во текот на работното време, надвор од работното време, при јавни настапи и други активности на лицата од член 4 на овој Етички кодекс, без оглед дали се настапува како вработен на Универзитетот, или од друга институција, организација и сл.

ВТОР ДЕЛ ОСНОВНИ ЕТИЧКИ НАЧЕЛА

I. НАЧЕЛА НА МОРАЛНО ОПРАВДАНО ОДНЕСУВАЊЕ

Начело на мирно користење на правата

Член 6

На секој член на универзитетската заедница Универзитетот му обезбедува уживање и почитување на сите права загарантирани со Уставот и законите на Република Северна Македонија, што се остваруваат во рамките на универзитетската заедница.

Начела на колегијалност и интегритет**Член 7**

- (1) Членовите на универзитетската заедница треба да негуваат односи на соработка засновани на меѓусебно почитување и разбирање, како и почитување на достоинството на личноста во согласност со загарантираните права на живот, интегритет и достоинство.
- (2) На членовите на универзитетската заедница им се гарантира правото на приватност.
- (3) Членот на универзитетската заедница е должен да го почитува интегритетот на Универзитетот и на неговите единици.
- (4) Универзитетот и единиците се должни да го почитуваат интегритетот на другите единици и интегритетот на секој член на универзитетската заедница и другите лица од член 4, став 2 од овој Етички кодекс.

Начело на автономија**Член 8**

- (1) Членовите на универзитетската заедница имаат право автономно да дејствуваат на Универзитетот, во границите на својот статус и во согласност со целите на Универзитетот.
- (2) Членовите на универзитетската заедница не може да се попречуваат во професионалниот развој и усовршување, во согласност со актите на Универзитетот и неговите единици, личните можности и планови и притоа не се повредуваат други права.
- (3) Членовите на универзитетската заедница имаат обврски и одговорности кон другите во смисла на правично, чесно и непристрасно однесување.

Начело на еднаквост и праведност**Член 9**

- (1) Секој член на универзитетската заедница треба да се однесува во согласност со начелото на еднаквост и праведност, на начин што исклучува секаква дискриминација, злоупотреба, вознемирување или експлоатација.
- (2) Членовите на универзитетската заедница не смеат да го злоупотребуваат својот авторитет и не смеат да дозволуваат личните интереси и односи да резултираат во ситуации што може да влијаат врз можноста за објективно расудување и етичко и професионално извршување на работните обврски.
- (3) На членовите на универзитетската заедница треба да им се обезбедат еднакви услови за остварување на професионалните обврски, искажување на интелектуалните способности и напредување.

Право на академска слобода**Член 10**

- (1) Академската слобода на Универзитетот е слободата на секој наставник, соработник и студент да ја извршува својата академска активност во согласност со Уставот и законот.
- (2) Членовите на академската заедница во своите истражувања треба да се водат од идејата за слобода на научното и уметничко творештво и да го користат своето право на испитување и критикување на општествените вредности и структури во духот на одговорно, објективно и чесно трагање по вистината, стекнување и дистрибуција на знаење.
- (3) Универзитетот ја поддржува и охрабрува слободата на мислење и изразување, како основна вредност во сите сегменти на универзитетскиот живот и работа.

Начело на професионализам**Член 11**

- (1) Од членовите на академската заедница се очекува совесно, стручно, одговорно, чесно, непристрасно, професионално и етички беспрекорно да ги исполнуваат сите свои обврски кон студентите, колегите и другите вработени на Универзитетот, а при своето дејствување да ги следат начелата на објективност, непристрасност, промисленост, коректност, дијалог и толеранција.
- (2) Обврска на членовите на академската заедница е да ги почитуваат критериумите за стручност и квалитет, па според тоа, континуирано стручно да се усовршуваат во рамките на избраното професионално поле и да ги засноваат сите професионални и етички проценки врз достапни факти, исклучувајќи предрасуди од каков било вид.
- (3) Сите членови на академската заедница треба да ја одржуваат и поттикнуваат соработката во професионалните односи и да се стремат кон ефикасно користење на универзитетските ресурси, настојувајќи да се зголеми афирмацијата на науката и универзитетската заедница и да се намалат загубите секогаш кога тоа е можно.
- (4) Од сите членови на академската заедница се очекува да дејствуваат во духот на заедничките цели и да учествуваат во воннаставни активности што не се во спротивност со нивните професионални обврски на Универзитетот, ниту им штетат на таквите обврски или на угледот на Универзитетот.
- (5) Вербалната и невербалната комуникација на членовите на академската заедница треба да бидат во согласност со нивните задачи и улога во заедницата.

Начело на почитување на законот и правните процедури**Член 12**

- (1) Од членовите на универзитетската заедница се очекува да ги почитуваат сите законски прописи и правни постапки во врска со нивните обврски како членови на универзитетската заедница.
- (2) Универзитетот има обврска да обезбеди услови за запознавање на членовите на универзитетската заедница со сите релевантни правила во врска со нивните обврски.
- (3) На членовите на универзитетската заедница треба да им се обезбеди можност да ги остварат своите права и интереси и да учествуваат во постапката за утврдување повреди на начелата на Етичкиот кодекс, со право да се изјаснат за соодветните наводи, изнесувајќи ги своите аргументи, како и да им се обезбеди рамноправна положба во постапката во однос на другите учесници кои се во иста или слична положба.
- (4) Во случај кога има несогласување при толкувањето и примената на начелата на Етичкиот кодекс, членовите на универзитетската заедница се должни да се погрижат спорните прашања најпрво да се решаваат во средината во која се случила повредата или кај надлежните органи и тела на единиците и на Универзитетот, во согласност со одредбите од Етичкиот кодекс, и да го ограничат пристапот до органи и институции вон Универзитетот само во случаи кога тоа е соодветно и неопходно.
- (5) Надлежните органи на единиците и на Универзитетот (ректор/декан/директор) се должни да постапуваат навремено заради спречување и сузбивање повреди на Етичкиот кодекс и за таа цел да поведуваат постапки и да преземаат други активности во рамките на својата надлежност, како и претходно да ги истражат сите потпишани пријави во кои е изнесено сомневање во етичкото однесување на членовите на универзитетската заедница.

II. ЕТИЧКИ НЕПРИФАТЛИВИ ОДНЕСУВАЊА

Дискриминација

Член 13

- (1) Во согласност со етичките начела утврдени во членовите од 6 до 12 на овој Етички кодекс, недозволена е каква било форма на директна и индиректна дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло, национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на одредена група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, општествен статус или која било друга основа која е предвидена со закон или со ратификуван меѓународен договор.
- (2) Единствени критериуми за вреднување и унапредување се стручноста, способноста и професионалните заслуги, како и оспособеноста и резултатите при вршење на работи и задачи и други активности.

Вознемирување

Член 14

- (1) Забранета е каква било форма на вознемирување меѓу членовите на универзитетската заедница.
- (2) Вознемирување е секое несоодветно однесување кон друго лице, чија цел е повреда на неговото лично достоинство и попречување во извршувањето на работните задачи или намалување на неговиот квалитет на живот, а за вознемирување особено се смета секој акт, поединечен или повторен, вербален, невербален или физички, кој создава или придонесува за создавање непријатни и непријателски работни и образовни околности, или со кој се заплашува, навредува или понижува друго лице.
- (3) Неприфатливо е секако сексуално вознемирување како форма на вознемирување што се карактеризира со неприфаќање или одбивање од другата страна, вклучувајќи повторено несакано упатување вербални или физички предлози од сексуална природа кон друго лице, физичко напаствување, повторено несакано изнесување на шеги и забелешки со сексуална конотација, вклучувајќи и упатување на полот и сексуалната ориентација, потсмевање и исмевање со сексуална конотација, изложување на сексуално навредлив и вознемирувачки материјал и барање сексуални услуги во замена за одредено постапување или непостапување од позиција на авторитет.
- (4) Вообичаената комуникација, добронамерните шеги и критики, како и сексуалните и други интимни врски меѓу членовите на академската заедница, засновани на согласност и заемно почитување, се сметаат за област на приватност и сами по себе не претставуваат кршење на Етичкиот кодекс, но, треба да се избегнуваат ситуации кога таквите односи меѓу членовите на академската заедница може да доведат до кршење на правилата на Етичкиот кодекс за: објективност, непристрасност и судир на интереси, особено во односите меѓу членовите на академската заедница кои се во директен хиерархиски однос којшто вклучува оценување на тугата работа и достигнувања и/или одлучување за статусот, напредувањето во кариерата, погодностите и наградите.

Објективност

Член 15

- (1) Членовите на универзитетската заедница треба да бидат објективни и не смеат да дозволат какви било предрасуди да влијаат врз нивната објективност во академските, истражувачките, административните, деловните и управувачките активности.

- (2) Оценувањето на работата и стручната компетентност на кој било член од универзитетската заедница не смее да се заснова врз критериуми што не се директно релевантни за извршената работа или професионални обврски.

III. ЕТИЧКИ ПРАВИЛА ВО НАСТАВНАТА, НАУЧНАТА И УМЕТНИЧКАТА РАБОТА

Професионални должности во наставата

Член 16

Наставниците и соработниците на Универзитетот ги имаат следниве должности:

- стремеж кон постигнување и пренесување висок степен на научно знаење од својата област;
- обезбедување точност, прецизност, репрезентативност на содржината на предметот и соодветна позиција на предметот во рамките на студиската програма;
- стремеж кон тоа студентите што поефикасно да ги постигнат целите на предметот;
- понуда на еднакви можности за унапредување на знаењето што им гарантира еднаков напредок на сите студенти;
- обработка на сите теми на отворен, чесен и позитивен начин, а особено на теми што студентите може да ги сметаат за особено чувствителни од која било причина;
- придонес кон интелектуалниот развој на студентите во областа во која се изведува наставата и избегнување на сите активности што би можеле да го попречат тој развој;
- обезбедување праведно, објективно и навремено оценување на работата на студентите;
- обезбедување транспарентност и јавност на испитите, како и објективност на оценувањето;
- почитување на дигнитетот на колегите и соработка со нив во интерес на напредокот на студентите;
- почитување на образовните цели, стратегии и стандарди на институцијата каде што се предава во интерес на развојот на студентите;
- воздржување од секакви условувања за полагање на испит со услови што не се содржани во одредбите на студиската програма и правилата на Универзитетот и единиците, а особено од наметнување услови што му носат лична економска и друга корист на наставникот;
- земање предвид на мислењето и евалуацијата од студентите, со цел унапредување на квалитетот на наставниот процес.

Неприфатлива пракса во наставата

Член 17

- (1) Студентите не смеат да вршат препишување, без оглед на начинот на спроведување на испитот и формата на оценување на студентската работа.
- (2) За препишување се смета недопуштено примање и давање помош, чија цел е на недозволен начин да се влијае врз правилното оценување на испитите и на другите форми на оценување на работата и резултатите на членовите на академската заедница.
- (3) Членовите на универзитетската заедница не смеат да поттикнуваат, олеснуваат и толерираат препишување.
- (4) Ако членовите на академската заедница спроведуваат настава или пракса во која учествуваат деца, со нив треба да се постапува почитувајќи ги важечките стандарди за правата и заштитата на децата.

Фабрикување резултати

Член 18

- (1) Во научноистражувачката работа, не е прифатливо фабрикување (измислување) на резултати.

- (2) Измислувањето е секое намерно претставување, ширење и објавување на наводни резултати од научноистражувачка работа, и покрај сознанието дека научната работа и истражувањето што се наведуваат не биле спроведени во реалноста.

Фалсификување

Член 19

- (1) Секој фалсификат е неприфатлив во научноистражувачката работа.
- (2) Фалсификувањето опфаќа секако дејство при што, спротивно на начелата на научниот интегритет, се манипулира со предмет, опрема или истражувачки процес, со цел намерно прилагодување или тенденциозно толкување на резултатите од научното истражување.

Плагијаторство

Член 20

- (1) Секоја форма на плагијат на дела и идеи е во спротивност на етичките начела.
- (2) Членовите на академската заедница кои учествуваат во научноистражувачка и уметничка работа мора да ја гарантираат оригиналноста на објавените научни трудови и уметнички дела, како и авторството што им се припишува, но и точноста и искреноста при презентирање и наведување информации за потеклото на идеите и наводите, користени во трудот.
- (3) Од членовите на универзитетската заедница се очекува да ги наведат како автори сите и само оние учесници во процесот на создавање на научниот труд кои интелектуално придонеле за него.
- (4) Неопходно е да се заштити правото на интелектуална сопственост над резултатите од истражувањето и собраните податоци на сите членови на универзитетската заедница.
- (5) При избор или повторен избор за наставно – научни, наставно – стручни, наставни, научни и соработнички звања, кандидатите треба да достават изјава за оригиналност со која ќе потврдат дека секој нивни труд и достигнување на кои се повикуваат се оригинални резултати од нивната работа и дека тој труд не содржи други извори, освен наведените во трудот.
- (6) Изјавата од ставот (5) на овој член ја утврдува Универзитетскиот сенат.

Измислување и преправање препораки

Член 21

Не е дозволено измислување и преправање на препораки, како ни погрешно претставување на академските достигнувања и тоа претставува сериозна повреда на начелата на етичко однесување.

Примање подароци и други добра

Член 22

Членовите на универзитетската заедница од редот на наставниот и ненаставниот кадар не смеат да бараат подароци, да поттикнуваат давање или примање какви било подароци за себе или за друго лице, за кои постои разумна претпоставка дека директно или индиректно ќе влијаат врз нивната објективност, исполнување на професионалните обврски и почитување на професионалните права и должности.

Судир на интереси

Член 23

- (1) Членовите на универзитетската заедница се должни да избегнуваат судири на интереси што може да се предизвикани од семејни односи, блиски пријателства, интимни врски, антагонизми, и слично.
- (2) Секоја форма на непотизам што става роднина на одредено лице во привилегирана положба кон други лица кои имаат еднакви или подобри способности, е недопуштена.

Транспарентност и доверливост**Член 24**

- (1) Членовите на академската заедница треба да ја почитуваат вредноста на транспарентноста.
- (2) Членовите на академската заедница кои поради својата позиција на Универзитетот располагаат со доверливи податоци треба да ја заштитат тајноста на тие податоци.

Право и должност на континуирано усовршување и доживотно учење**Член 25**

- (1) Членовите на универзитетската заедница имаат право и должност континуирано да се усовршуваат и да инсистираат на подобрување на квалитетот и нивото на сопственото знаење и стручност во рамките на избраната област.
- (2) Членовите на академската заедница планираат, спроведуваат и известуваат за своите научни истражувања.

Професионално напредување**Член 26**

- (1) Оцената на успешноста при реализацијата на професионалните обврски и професионалната компетентност на кој било член на универзитетската заедница треба да биде објективна и непристрасна, и да се заснова на претходно дефинирани и транспарентни критериуми.
- (2) Секоја форма на директна или индиректна дискриминација во процесот на проценка на условите за професионално напредување и во самиот процес на напредување се смета за недопуштена.
- (3) Универзитетот треба на сите членови на универзитетската заедница да им обезбеди еднакви услови за напредување и да создаде услови за подмладување на научната, уметничката и наставната заедница.

Јавно настапување**Член 27**

- (1) Свесен за својата општествена одговорност, Универзитетот ги охрабрува членовите на универзитетската заедница на јавно настапување и слобода на изразување, што вклучува настапи пред публика, електронски и социјални медиуми, изразување на своите стручни и научни ставови во весници, книги и списанија, а и со други форми на дејствување во корист на заедницата, почитувајќи ги основните начела на овој Етички кодекс.
- (2) Членовите на академската заедница со повисоко академско звање или професионален статус не смеат да забрануваат или ограничуваат лични јавни настапи на членови на заедницата со пониско академско звање или професионален статус, ниту како било да го условуваат таквиот настап.
- (3) Членовите на универзитетската заедница овластени за јавно настапување во име на Универзитетот се должни јасно да истакнат дека ги изложуваат ставовите на Универзитетот, при што се очекува да постапуваат во согласност со највисоки етички и професионални стандарди.
- (4) Универзитетот, единиците и придружните членки се должни во јавните настапи да ги почитуваат начелата на овој Етички кодекс.

Одговорност кон универзитетската заедница**Член 28**

- (1) Стручната дејност на членовите на универзитетската заедница треба што повеќе да придонесе за реализација на задачите на Универзитетот, единиците и придружните членки.
- (2) Членовите на универзитетската заедница треба да се грижат за доброто и интересите на Универзитетот во духот на академската слобода, аргументирана дискусија, критика, толеранција и одговорна и чесна потрага по оптимални решенија.
- (3) На членовите на универзитетската заедница не им се дозволува:

- намерно попречување на дејноста што ја спроведува или поттикнува Универзитетот заради остварување на задачите дефинирани преку слободна и аргументирана дискусија;
- каков било вид на дејствување чија цел е создавање привилегирана позиција на поединци или групи на штета на објективните професионални критериуми;
- несовесен однос кон имотот на Универзитетот и оневозможување или отежнување на другите членови на универзитетската заедница да го користат тој имот;
- користење на универзитетскиот имот или погодности за лични, комерцијални, политички, верски, општествени и други неуниверзитетски цели без посебно одобрување;
- поттикнување на другите членови на универзитетската заедница на непочитување на универзитетските правила;
- намерно претставување на личните мислења како официјално мислење на Универзитетот заради стекнување лична корист;
- користење на името или логото на Универзитетот, единиците и придружните членки за приватни активности, со цел неосновано да се создаде впечаток на универзитетски авторитет.

ТРЕТ ДЕЛ

I. КОМИСИИ И ПОСТАПКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕТИЧКИОТ КОДЕКС

Должност за почитување

Член 29

Комисиите на Универзитетот и на единиците утврдени со овој Етички кодекс се должни, секоја во рамките на своите надлежности, да се грижат за реализација и унапредување на етичките стандарди на Универзитетот и за спроведувањето на овој Етички кодекс.

Член 30

Повреда на етичките начела

Пријавите за повреди на Етичкиот кодекс ги решаваат комисиите за спроведување на Етичкиот кодекс на Универзитетот.

Комисии за спроведување на Етичкиот кодекс

Член 31

- (1) Комисии за спроведување на Етичкиот кодекс на Универзитетот се: Етичката комисија на Универзитетот, формирана од Сенатот на Универзитетот, Етичка комисија за студентите, формирана од наставно-научните/научните/наставно-научните и уметнички совети и Етичка комисија за стручната и административна служба, формирана од ректорот на Универзитетот/деканот/директорот на единицата на Универзитетот.
- (2) Мандатот на комисиите од став 1 на овој член е две години со право на повторни избори.

Член 32

- (1) Етичката комисија е постојано стручно тело на Универзитетот надлежно за спроведување постапка во случај на повреда на одредбите од овој Етички кодекс од страна на наставниците и соработниците на Универзитетот, а се состои од 7 (седум) члена и тоа по еден претставник од секое научноистражувачко подрачје (природно-математички науки; техничко-технолошки науки; медицински науки и здравство; земјоделски и ветеринарни науки; општествени науки; хуманистички науки и уметности) од кои 5 (пет) члена се наставници/соработници и еден член е студент и генералниот секретар на Универзитетот.
- (2) Етичката комисија за студентите за утврдување повреди сторени од страна на студентите е постојано стручно тело на единиците, надлежно за спроведување постапка во случај на повреда на Етичкиот кодекс од страна на студентите на Универзитетот, а се состои од претседател, избран

од редот на наставниците/соработниците, два члена избрани од редот на студентите, на предлог на факултетското студентско собрание и секретарот на единицата. Етичката комисија за студентите ја формира наставно-научниот совет/наставно-научниот и уметнички совет/научниот совет на единицата.

- (3) Етичката комисија за стручната и административна служба за утврдување повреди сторени од страна на ненаставниот кадар е постојано стручно тело формирано со одлука на ректорот/деканот/директорот на единица на Универзитетот, кое е надлежно за спроведување постапка во случај на повреда на одредбите во Етичкиот кодекс од страна на ненаставниот кадар во Ректоратот на Универзитетот, односно на единица на Универзитетот и се состои од 3 члена.

II. ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ ПОВРЕДИ НА НАЧЕЛАТА НА ЕТИЧКИОТ КОДЕКС

Поведување на постапка

Член 33

- (1) Постапката за утврдување повреда на некое од начелата на Етичкиот кодекс на Универзитетот се поведува со поднесување пријава за сторена повреда до комисиите за спроведување на Етичкиот кодекс на Универзитетот од член 32 на овој Етички кодекс, во писмена форма, образложена со сите потребни податоци и докази за лицата, времето, местото и можните сведоци на сторената повреда и потпишана од подносителот на пријавата.
- (2) Комисиите за спроведување на Етичкиот кодекс на Универзитетот од членот 32 од овој Етички кодекс нема да разгледуваат анонимни пријави.
- (3) Пријава за повреда на некое од начелата на Етичкиот кодекс на Универзитетот може да поднесе:
- ректорот на Универзитетот и деканот/директорот на единица на Универзитетот за повреди извршени од наставници и соработници на Универзитетот;
 - ректорот на Универзитетот за повреди извршени од деканот/директорот на единицата;
 - претседателот на Сенатот за повреди извршени од ректорот;
 - деканот/директорот на единица на Универзитетот за повреда сторена од студенти;
 - генералниот секретар, секретар на единица на Универзитетот, непосреден раководител за повреда сторена од вработени од редот на ненаставниот кадар на Универзитетот. Доколку нема секретар или непосреден раководител, постапката ја поведува деканот/директорот.
- (4) Пријава за вознемирување од член 14 на овој Етички кодекс, сторено од член на академската заедница има право да поднесе секој член на универзитетската заедница.
- (5) Доколку пријавата е поднесена против лице кое е член на комисиите од член 32, од овој Етички кодекс, се избира, односно назначува, нов член. Доколку на лицето му се изрече една од мерките утврдени со овој Етички кодекс, на тоа лице му престанува функцијата член на соодветното тело.

Рок за поднесување пријава

Член 34

- (1) Пријавата за сторена повреда се поднесува најдоцна во рок од 8 (осум) дена од денот на дознавањето за сторената повреда.
- (2) Пријавата за сторена повреда доставена до комисиите за спроведување на Етичкиот кодекс на Универзитетот вон утврдениот рок од ставот (2) на овој член, со решение се отфрла како ненавремена.

Постапка на Етичката комисија на Универзитетот по навремена пријава**Член 35**

- (1) По навремено доставена пријава за повреда на некое од начелата од овој Етички кодекс од страна на наставниците и соработниците на Универзитетот, Етичката комисија, во рок од 7 (седум) дена, започнува со спроведување на постапката за утврдување на постоење на повреда на некое од начелата. Во постапката учествува и сторителот против кого е поднесена пријавата.
- (2) Ако Етичката комисија утврди непостоење на повреда на некое од начелата на овој Етички кодекс, со решение ја одбива пријавата како неоснована.
- (3) Ако Етичката комисија утврди дека постои повреда на некое од начелата на овој Етички кодекс од страна на наставниците и соработниците на Универзитетот, донесува одлука со која му предлага на Сенатот на Универзитетот да изрече една од следниве мерки: писмена опомена или јавна опомена.
- (4) Видот на мерката се одредува во зависност од тежината на повредата и штетата која е нанесена на угледот на Универзитетот, на негова единица или вработен на Универзитетот и активностите што сторителот ќе ги преземе за отстранување на последиците.
- (5) Писмената опомена се доставува до сторителот на повредата.
- (6) Јавната опомена се објавува на седница на Сенатот на Универзитетот и во Универзитетскиот гласник.
- (7) Изречените мерки од ставот 3 на овој член не ја исклучуваат одговорноста во согласност со други прописи.
- (8) Сенатот донесува правилник за постапката и за работата на Етичката комисија на Универзитетот.

Постапка на етичките комисии за студентите и етичките комисии за стручната и административна служба**Член 36**

- (1) За постапката на етичката комисија за студентите, како и за мерките кои се изрекуваат соодветно се применуваат одредбите од членот 35 од овој Етички кодекс.
- (2) Мерките од членот 35 на овој Етички кодекс, по предлогот на етичката комисија за студентите, ги изрекува наставно-научниот совет/научен совет/наставно-научен и уметнички совет. Јавната опомена се објавува на седница на наставно-научен совет/научен совет/ наставно-научен и уметнички совет и во Универзитетскиот гласник.
- (3) Мерките од членот 35 на овој Етички кодекс, по предлогот на етичката комисија за стручната и административна служба ги изрекува ректорот/деканот/директорот.
- (4) Јавната опомена се објавува на огласна табла во Ректоратот/единица на Универзитетот и во Универзитетскиот гласник.
- (5) Етичката комисија за студентите и етичката комисија за стручната и административна служба донесуваат правилник за постапката и за нивната работа, како и за содржината на мерките од член 35, став 3 од овој Правилник.
- (6) Согласност на правилникот од став 5 на овој член дава наставно-научниот совет/научен совет/наставно-научен и уметнички совет, односно Ректорската управа за Централната стручна и административна служба - Ректорат.

Одлука на Сенатот, наставно-научниот совет/научниот совет/наставно-научниот и уметнички совет, ректорот/деканот/директорот

Член 37

Одлуката на Сенатот на Универзитетот од членот 35, став (3), одлуката на наставно-научниот совет/научниот совет/наставно-научниот и уметнички совет од членот 36, став (2), и одлуката на ректорот/деканот/директорот од членот 36, став (3) на овој Етички кодекс е конечна.

**ЧЕТВРТ ДЕЛ
I. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

Надзор над спроведувањето

Член 38

Надзор над спроведувањето и толкувањето на овој Етички кодекс врши Сенатот на Универзитетот.

Член 39

- (1) Етичките комисии од овој Етички кодекс ќе се формираат во рок од 2 месеци од влегувањето во сила на овој Етички кодекс.
- (2) Актот од член 35, став 7 ќе се донесе во рок од 3 месеци од формирањето на Етичката комисија на Универзитетот.
- (3) Актите од член 36, став 5 ќе се донесат во рок од 3 месеци од формирањето на етичките комисии.

Измени и дополнувања

Член 40

Измените и дополнувањата на овој Етички кодекс се вршат на начин и според постапката на неговото донесување.

Престанување со важност

Член 41

Со влегувањето во сила на овој Етички кодекс престанува да важи Етичкиот кодекс на Универзитетот кој е усвоен на седницата на Ректорската управа, одржана на 22 декември 2005 година.

Влегување во сила

Член 42

Овој Етички кодекс влегува во сила со денот на објавувањето во Универзитетскиот гласник, а ќе се применува по влегувањето во сила на актот од член 35, став 7 од овој Етички кодекс.

**Претседател на Сенатот
Проф. д-р Анета Баракоска, с.р.**